

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשכב

ערב שבת-קודש

פרשת בחוקותי

ח"י באייר, ל"ג בעומר, ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ח באייר ה'תשס"ח – כ"ה באייר ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ח באייר	הלי סנהדרין פרק י"ב.	הלי שאר אבות הטומאות פרק ו.	מליית שי. מייע רכד. מליית ש.
ש"ק	י"ט באייר	פרק יג-טו.	פרק ז.	מליית רצד. רצ.
א'	כ' באייר	פרק טז-יח.	פרק ח.	מליית רעט. רעז. ערה. רעח. רעג.
ב'	כ"א באייר	פרק יט-כא.	פרק ט.	מליית רפ. מייע קעז. מליית רעו. עדר.
ג'	כ"ב באייר	פרק כב-כד.	פרק י.	מליית שטו. רפא. שטז.
ד'	כ"ג באייר	פרק כה-כו. הלי עדות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יא.	מליית שיז. מייע קעח.
ה'	כ"ד באייר	פרק כז-כז.	פרק יב.	מייע קעט.
ו'	כ"ה באייר	פרק כז-ז.	פרק יג.	מליית רצא.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש סוף	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ח באייר	3.11	4.15	4.41	5.43	9.06	12.38	1.12	7.35.8	8.03
ש"ק, י"ט באייר	3.10	4.15	4.41	5.42	9.06	12.38	1.13	7.36.5	8.03
א', כ' באייר	3.09	4.14	4.40	5.42	9.06	12.38	1.13	7.37.1	8.04
ב', כ"א באייר	3.08	4.13	4.40	5.41	9.06	12.38	1.13	7.37.8	8.05
ג', כ"ב באייר	3.07	4.13	4.39	5.41	9.06	12.38	1.13	7.38.4	8.05
ד', כ"ג באייר	3.06	4.12	4.39	5.40	9.06	12.38	1.13	7.39.0	8.06
ה', כ"ד באייר	3.05	4.11	4.38	5.40	9.05	12.38	1.13	7.39.6	8.07
ו', כ"ה באייר	3.04	4.11	4.38	5.40	9.05	12.38	1.13	7.40.2	8.07

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
בחוקותי	6:59	8:16	7:14	8:19	7:07	8:20	7:15	8:17
במדבר	7:03	8:21	7:19	8:24	7:12	8:25	7:19	8:22

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

רשב"י גילה את הברכה והטוב שבכל דבר

מדוע התברך ר' אליעזר בלשונות של היפך הברכה ולא באופן גלוי?
 • שלוש עצות בחסידות לייסורים, אבל בכוח פנימיות התורה הם
 מתבטלים לכתחילה • כוחו של רשב"י שגילה את הפנימיות והטוב
 בכל דבר • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

עולים בשבת?⁷

ואין זה בסתירה לדברי הגמרא⁸ שרק הימים האחרונים בשבוע, מיום רביעי ואילך, יש להם שייכות ליום השבת, אבל הימים הראשונים בשבוע יש להם שייכות לשבת שלפני זה - שמטעם זה אפשר לעשות הברכה, אם שכח וכו', ולהעביר את הסדרה "שנים מקרא ואחד תרגום" עד יום שלישי בשבוע הבא - כי הם ב' עניינים נפרדים, כמבואר במקום אחר⁹ שישנם המשכות השבת שהם רק עד ג' ימים (קודם השבת ולאחר השבת)¹⁰, אבל לעניין מה צריך להיות עולה ונכלל בשבת - הרי כל ששת ימי החול שלפני השבת הם הכנה ועולים בהשבת הבאה לאחריהם.

על-פי זה, הרי בשבת זו היא העלייה וההתכללות של ל"ג בעומר - יום ההילולא ויום השמחה של רבי שמעון בר יוחאי.

* * *

(7) ע"י התפלה דשבת (מהנחה בלתי מוגה).

(8) פסחים ק, סע"א. שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ה. שם סרצ"ט ס"ח.

(9) ראה תורת מנחם - התוועדיות חט"ז ע' 295. וש"נ.

(10) שבת מיני' מתברכין כולי יומי - הוא כל השבוע שלאחר זה כמובן. ואכ"מ.

א. אודות¹ יום השבת איתא²: "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת". "ערב שבת" כאן אינו יום ששי דוקא, אלא בכל ימי השבוע הערב, החל מיום ראשון בשבוע, יש להתחיל להתכונן לשבת³. ולכן בכל יום מימי השבוע, החל מיום ראשון, אומרים "היום יום ראשון בשבת", "יום שני בשבת" וכן הלאה, דהיינו שמונים את הימים עד לשבת הבאה⁴. ובפרט על-פי מה שכתב הרמב"ן על הפסוק⁵ "זכור את יום השבת לקדשו", שבספירת הימים עד לשבת הבאה מקיימים את מצוות "זכור את יום השבת לקדשו". ולכן מצינו גם⁶ שהתפלות של כל ימי השבוע

(1) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר בלה"ק, ונדפסה בכטאון חב"ד חוברת יז ע' 5 ואילך. ורובה הוגהה (באידיש) ונדפסה גם בלקו"ש ח"א ע' 285 ואילך. מהדורא זו היא כבלקו"ש ושולכו בה כמה ענינים מהמהדורה שבכטאון חב"ד, וכן ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(2) ע"ז ג, סע"א.

(3) ראה ביצה טז, רע"א. שו"ע אדה"ז או"ח סרמ"ב ס"י.

(4) ראה גם שו"ע אהע"ז סקכו"ו ס"ג.

(5) יתרו כ, ח.

(6) ראה תו"א נח יו"ד, א.

שענינו היה לגלות פנימיות התורה, היה ביכולתו לפרש את הברכות בגילוי, דמכיוון שאצלו האיר כבר עניין "כצאת השמש בגבורתו", ראה כבר עתה את הברכות שבזה.

ולכן בא פירוש התוכחה כברכות - בחסידות דווקא, שמביאה פנימיות התורה בגילוי.

ד. מכיוון שפירוש ברכות אלו קשור עם פנימיות התורה, הרי כשם שאת פנימיות התורה גילה רשב"י לכל, כך ברכות אלו פירשם גם לבנו, שבאותה שעה לא היה עדיין במדריגה נעלית כל כך, - ולכן אומרת הגמרא "אמר ליה לבריה", ואינה קוראת אותו בשמו²¹. והוכחה נוספת, מזה ששלחו לקבל ברכה מר' יונתן בן עסמי ור' יהודה בן גרים -

ואף-על-פי-כן גם לו גילה את הברכות.

ה. בשלשה מקומות בתניא מבוארת העצה לייסורים: פעם אחת - בחלק ראשון של תניא, וב' פעמים - באגרת הקודש.

בחלק ראשון דתניא 18 איתא, שהעצה לייסורים היא "לקבולי בשמחה"²², שעל-ידי זה יזכה שלעתיד לבוא יומשך בטוב הנראה והנגלה.

אבל, הרי זהו עניין שצריכים להמתין לזמן דלעתיד לבוא.

באגרת הקודש במקום אחד²³ נותן עצה "לפשפש במעשיו"²⁴, ולהתבונן בכך שהמלך הגדול רוחץ צואת בנו יחידו, כמו שכתוב²⁵ "אם רחץ ה' את צואת בנות ציון גו", שענין זה הרי הוא בא מצד האהבה רבה שלמעלה, ועל-ידי ההתבוננות "כמים הפנים אל פנים" יעורר את האהבה בעצמו להקב"ה, ועל-ידי זה ימשיך למעלה, שהאהבה תהיה אהבה מגולה, ובמילא תומשך גם למטה בטוב הנראה והנגלה.

עצה זו, אף שאמנם אין צורך לחכות להמתין לזמן דלעתיד, ואפשר שיהיה לו טוב הנראה והנגלה גם עתה, אבל לזה יש צורך בהתבוננות והתעוררות אהבת הוי' וכו'.

ב. בליקוטי¹¹ תורה פרשתנו¹² מבואר, שכל עניני התוכחה הם באמת ברכות (לדוגמא: "ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד"¹³ - פירושו שכל עשר כוחות הנפש ישתתפו באפיה בתנור ובחמימות הבאה מהתבוננות ב"אחד") - אלא שלהיותן ברכות נעלות ביותר, אין ביכולתן לבוא בגילוי, ולכן נאמרו באופן זה.

הצמח-צדק מביא שם¹⁴ בהגהה, שזהו גם הפשט בסיפור הגמרא¹⁵, שרבי שמעון בן יוחאי¹⁶ שלח את בנו אל רבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים שיברכוהו. כשבא אל ר' שמעון, מסר לו מה שאמרו לו, והתאונן שלכאורה הם עניינים שהם ההיפך מברכות, אמר לו ר' שמעון שבאמת "הנך כולהו ברכתא נינהו", ופירש לו את כל הברכות.

ולכאורה, מדוע אמנם בירכוהו בלשון שאפשר לפרשו באופן אחר? - אומר על כך המהרש"א¹⁷ שהיה זה "לחדודי". והצמח-צדק אומר ש"יותר נראה כפשוטן, לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתום".

ג. לכאורה, כיוון שהם ברכות נעלות שבהכרח שיבואו בהעלם, איך היה יכול ר' שמעון בן יוחאי לפרשם בגילוי?

ויובן על-פי המבואר בתניא¹⁸ שייסורים הם טוב מעלמא דאתכסיא, בחינת י"ה, ולכן נמשכים למטה עתה ב"בחינת צל ולא אורה וטובה נראית". ועל-ידי זה שמקבלים את הייסורים בשמחה, זוכים לעניין "כצאת השמש בגבורתו"¹⁹, שיהיה לעתיד, שאז יומשך בטוב הנראה והנגלה.

הנשמות שעניינם הוא לגלות פנימיות התורה - אצלם גם עתה מאיר הגילוי דלעתיד²⁰. ולכן רשב"י,

(11) מכאן עד סוסט"ו - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 283 ואילך.

(12) ד"ה בשברי לכם מטה לחם (בחוקתי מח, א ואילך).

(13) פרשתנו כו, כו.

(14) מח, ב.

(15) מו"ק ט, סע"א.

(16) ונמצא, שגם בלקו"ת דפרשתנו מדובר ע"ד רשב"י (מהנחה בלתי מוגה).

(17) בחדא"ג שם ט, ריש ע"ב (ד"ה א"ל יהא רעוא).

(18) פכ"ו (לג, א).

(19) ס' שופטים ה, לא. וראה שבת פה, ב. וש"נ.

(20) כנ"ל ס"ו ואילך.

(21) ראה סנהדרין מא, רע"ב.

(22) ברכות ס, סע"ב.

(23) סכ"ב.

(24) ברכות ה, א.

(25) ישע"י ד, ד.

העצות הנ"ל, ובסדר שמלמטה למעלה:
תחלה ישנה העצה "לקבולי בשמחה", שיאמין ויהיה סבור באמת שלאמתו של דבר זהו טוב, אלא שזהו הטוב מבחינת י"ה, ומכיוון שהוא נמצא עדיין בבחינת ויה - "והנגלות לנו ולבננו"³¹ - אינו יכול לקבלו, ועל-ידי זה יזכה לראות לעתיד הטוב שבזה; לאחרי זה - ישנה העצה דאהבה רבה, ולאחרי זה - העצה לעמוד בניסיון. ועד שבא למעמד ומצב שמצד עניין פנימיות

במקום אחר באגרת הקודש²⁶ נותן עצה לידע שזהו עניין של ניסיונות²⁷, שמנסים את האדם אם יש לו רצון בענייני עולם הזה וחיי הגוף. ועל-ידי זה שעומד בניסיון הרי זה נמשך בטוב הנראה והנגלה. המעלה בעצה זו היא, שאין צורך להמתין על התעוררות האהבה וכו', ועד אז לסבול ייסורים חסיושלום, אלא מיד כשעומדים בניסיון - נפטרים מהייסורים. ועוד מעלה בזה, שדי גם במעט ייסורים, שהרי גם במעט יכולים לנסותו,

מעלת רשב"י ופנימיות התורה היא – שנפטרים מכל העניינים. . אין צורך להמתין לזמן שלעתיד, לא על התעוררות האהבה וכו', ולא העמידה בניסיון

התורה רואה מיד שזהו טוב הנראה והנגלה - שהרי "התורה היא נצחית"³² כל זמן שישראל ילמדו אותה (שעניין זה ישנו תמיד), ובכלל זה גם דברי הגמרא הנ"ל במסכת מועד קטן, שבכוח פנימיות התורה רואים מיד שזהו טוב הנראה והנגלה.

* * *

ז. עניין זה שייך גם לפרשת בחוקותי:
תתחלת³³ הסדרה היא "אם בחוקותי תלכו", ואיתא בגמרא³⁴ "אין אם אלא לשון תחנונים". כלומר: פירוש תיבת "אם" כאן אינו תנאי כמו בכל מקום, וגם בפרשתנו גופא: "ואם לא תשמעו לי", "ואם בחקותי גוי"³⁵, אלא - תחנונים. הקב"ה, כביכול, מתחנן לבני-ישראל ש"בחוקותי תלכו", "שתהיו עמלים בתורה"³⁶.

ומיד כשרואים שאינו מתפעל מזה - נוטלים זאת ממנו.
אבל אף-על-פי-כך, הרי כאן יש צורך לעמוד בניסיון.
אבל המעלה דרשב"י ופנימיות התורה היא - שנפטרים מכל העניינים הנ"ל; אין צורך להמתין לזמן דלעתיד, לא על התעוררות האהבה וכו', ולא העמידה בניסיון, אלא מצד פנימיות התורה מפרשים, מיד, ומגלים כל עניין, בטוב הנראה והנגלה²⁸.

ו. וכן הוא גם עתה:

בשעה שישנו עניין שמקשים עליו למה עשה ה' ככה, "תחת מה עשה הוי' אלקים לנו את כל אלה"²⁹, "מה חרי האף הגדול הזה"³⁰, הרי ישנם כל

26 סי"א.

27 כמ"ש (פ' ראה יג, ד) "כי מנסה הוי' אלקיכם אתכם לדעת גוי" (מהנחה בלתי מוגה).

28 בדוגמת המשכת הגשם ע"י רשב"י מיד ע"י אמירת תורה, ללא תעניות, תפלות וכו' (זח"ג נט, רע"ב. וראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' רנב. וש"נ).

29 ירמיה, ה, יט.

30 נצבים כט, כג.

31 שם, כח.

32 תניא רפי"ז. ובכ"מ.

33 מכאן עד סוף השיחה - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 281 ואילך.

34 ע"ז ה, סע"א. וראה גם תו"כ ריש פרשתנו.

35 פרשתנו כו, יד"טו.

36 תו"כ ופרש"י עה"פ.

- "חוקה חקקתי גזירה גזרתי"⁴².

ואף שקיום המצוות אינו מצד השכל, אלא מצד קבלת-עול, אף-על-פי-כן יש בזה תענוג⁴³, ואדרבה - התענוג הוא גדול עוד יותר, כידוע⁴⁴ בעניין עבודת עבד נאמן ועבד פשוט, שתענוג העבד הוא תענוג האדון.

ועניין זה מרומז בתיבת "תלכו", שאף שזהו "בחוקותי", קבלת-עול, אף-על-פי-כן - "תלכו", שאמיתית עניין ההליכה הוא בלי גבול⁴⁵, שאינו יכול לבוא מצד כוחות פנימיים ומוגבלים, אלא מצד כוח מקיף, תענוג, חיות.

ותיבת "אם", התחנונים וההבטחה דהקב"ה, קאי לא רק על גוף קיום המצוות, אלא גם על אופן קיום המצוות: "בחוקותי תלכו", שכל אחד ואחד מישראל מובטח שיקיים מצוות בחיות של קבלת עול.

י. השכר על זה הוא "ונתתי גשמיכם בעתם וגו'" - גשם ברוחניות, שהוא עניין "יערוף כמטר לקחי"⁴⁶, ולמעלה מזה - אור תורה, ולמעלה מזה - התורה שילמד משיח, שהתורה דעתה הבל היא לגבי תורתו של משיח⁴⁷.
ועל-ידי זה גם: "גשמיכם בעתם", בגשמיות כפשוטו⁴⁸.

והגשמיות תהיה באופן, שלא זו בלבד שלא תעכב מעבודת הוי', אלא אדרבה - תסייע, כמאמר⁴⁹ "דלא אכלי בישרא דתורא כו'" (שעד שאינו אוכל בשר אין דעתו צלולה מספיק), שעל-ידי הגשמיות נעבוד את הקב"ה מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת.

(מהתוועדות שבת בהר"ב בחוקותי ה'תשט"ו. 'תורת מנחם - התוועדות' ה'תשט"ז ח"ב (טז) עמ' 284-289, בלתי מוגה)

(42) ראה תורת מנחם - התוועדות חט"ו ע' 58. וש"נ.

(43) כמו בקיום ה"משפטים" (מהנחה בלתי מוגה).

(44) ד"ה אחרי ה"א תרס"ו (המשך תרס"ו ע' שכה ואילך). ד"ה וילך תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 185).

(45) ראה לקו"ת ריש פרשתנו (בחוקותי).

(46) האזינו לב, ב.

(47) קה"ר פי"א, ח. וראה שם רפ"ב.

(48) וכו"ל (ס"ח - בגוף השיחה), שמצד ענין התורה נמשכים כל ההמשכות גם בגשמיות, כמו בזמן הבית (מהנחה בלתי מוגה).

(49) ב"ק עב, רע"א.

והבקשה והציווי נותנים גם כוח, ומהווים גם הבטחה, לכל אחד ואחד מישראל, ש"בחוקותי תלכו", כמו שכתוב³⁷ "לבלתי ידח ממנו נדח".

ח. שני עניינים אלו - ציווי והבטחה - מצינו גם במצוות אהבת ה'.

על הפסוק³⁸ "ואהבת את ה' אלקיך", מפרש אדמו"ר הזקן³⁹ ב' פירושים: (א) חייב אתה לאהבו ("דו זאלסט ליב האָבן"), (ב) עתיד אתה לאהבו ("דו וועסט ליב האָבן"). וגם שם קשורים פירושים אלו זה בזה, כי הציווי מלמעלה הוא גם נתינת כוח והבטחה, כמבואר לעיל.

אהבה היא שורש לכל רמ"ח מצוות עשה, כולל גם המצווה דיראת ה', שהיא שורש לכל סס"ה מצוות לא-תעשה⁴⁰. ונמצא, שאהבת ה' היא שורש לכל תרי"ג מצוות.

ונמצא, שכשם שעל אהבה ישנו ציווי והבטחה, כן הוא גם על כל תרי"ג מצוות - הנכללים בפסוק "אם (לשון תחנונים וגם הבטחה) בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם".

ט. עוד פירוש ישנו⁴¹ ב"בחוקותי" - דקאי על מצוות. במצוות ישנם ג' סוגים: "משפטים", "עדות" ו"חוקים". "משפטים" הם המצוות שהשכל עצמו מחייבם, אפילו אלמלא ציוותה עליהם תורה; "עדות" הם המצוות שהשכל עצמו לא היה מחייבם, אבל לאחר שהתורה ציוותה עליהם, יש להם מקום בשכל; "חוקים" הם המצוות שאין להם שום מקום בשכל, כמו מצוות שעטנז, פרה אדומה, וכיוצא בהם.

ומה שנאמר בכתוב "בחוקותי", אף שהכוונה היא לכל המצוות - לפי שמרמז, שגם "עדות" ו"משפטים", אף שיש להם מקום בשכל, צריך לקיימם מצד קבלת-עול, כמו הקיום ד"חוקים"

(37) שמואל"ב יד, יד. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד סה"ג. תניא ספל"ט.

(38) ואתחנן ו, ה.

(39) תו"א תשא פו, ג.

(40) תניא פ"ד (ח, א). וראה ג"כ פירוש על הרמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב.

(41) ראה ת"א ות"י. אוה"ח פי' כה. ועוד.

הגאולה כבר תלויה באוויר - צריך רק להורידה בפועל

אפשר לפעול זאת על-ידי 'אנחה פנימית'

...ועוד ועיקר - שכבר ישלימו את הפעולות האחרונות, השיריים דמעשינו ועבודתינו בצחצוח הכפתורים, לאחר הריבוי הכי גדול שהיה עד עתה, וכנ"ל הפסקדין שכבר כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, "תלוי" גם מלשון שישנו כבר מן המוכן ו"תלוי" כבר באוויר שטח זה, וצריך רק להורידו בפועל - שזה יכול כל אחד ואחד לעשות ברגע קטן ובאיזה מקום ומעמד ומצב שיהיה - גם בשעת ההתוועדות עתה - על-ידי זה שיתבונן לרגע באופן שזה יעורר אצלו אנחה פנימית, שעל זה ישנו הפסקדין ועדות כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וכמה גדולי-ישראל, הרגצ'ובי וכו') - שאנחה יהודית היא תשובה שלימה, והבטיחה תורה: א) ישראל עושיין תשובה - ב) ומיד הן נגאלין.

וזה מביא התשובה - וכנ"ל אין הדבר תלוי אלא בתשובה - של הקב"ה כביכול, שגלו לאדום שכינה עמהם, כפסקדין הרשב"י - ושב ה' אלקיך את שבותך, ואתם תלוקטו לאחד אחד בני-ישראל, והולכים כולם יחד לארץ-הקודש, בירושלים עיר-הקודש, בבית-המקדש השלישי, תיכף ומיד ממש.

(משיחת שבת פרשת בחוקותי, כ"ב באייר ה'תשמ"ט - 'תורת מנחם - התוועדויות ה'תשמ"ט', כרך ג, עמ' 192)

סגולה לעניין הגאולה וברחמים

מבואר בכמה מקומות החילוק שבין פעולתו של חוני המעגל על-ידי תפילה, לפעולתו של רשב"י על-ידי התורה בקשר לירידת גשמים - שאצל חוני המעגל היה צורך בהשתדלות מיוחדת הקשורה עם עניין של צער, "עג עוגה ועמד בתוכה ואמר... איני זו מכאן כו", ואפילו לאחרי זה - "התחילו גשמים מנספין", טיפין טיפין בלבד, ואחר-כך - "התחילו לירד בזעף", באופן ד"רוב טובה", ורק לאחרי כל ההשתדלות - ירדו גשמים כתיקונן; מה-שאינ-כן אצל רשב"י - "זימנא חדא הווה צריכא עלמא למיטרא", וכשבאו אצל רשב"י, אמר תורה על הפסוק "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", ומיד ירדו גשמי ברכה כתיקונן... ובפרט לאחרי שכבר נתגלו העניינים דפנימיות התורה ("חיבורא דילך") - החל מזמן האריז"ל שאמר

ש"דווקא בדורות אלו האחרונים מותר ומצווה לגלות זאת החכמה".

עד לזמנו של הבעש"ט, שעל-ידו התחילה חכמה זו להתגלות ולהתפשט באופן של הרחבה - בהתאם לדבריו של מלך המשיח (כמענה על שאלתו של הבעש"ט "אימתי אתי מר") "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה".

ובמיוחד לאחרי התגלות תורת חסידות חב"ד, אשר על-ידיה באים העניינים דפנימיות התורה באופן ד"יתפרנסון מהאי חיבורא דילך"...

(משיחת ל"ג בעומר ה'תשמ"ה; תורת מנחם התוועדויות תשמ"ה, כרך ג, עמ' 2006-2004 - בלתי מוגה)

בעל ה"נודע ביהודה"

רבי יחזקאל סג"ל לנדא, בעל ה'נודע ביהודה' וה'צל"ח', נחשב אחד הענקים בדורו • ספריו היו נכסי צאן ברזל בארון הספרים התורני • בדברי הרבי התייחסויות אחדות לאישיותו וגדולתו אך בעיקר התייחסויות לתורתו • ניצוצות ברשימה שלפניכם

כל אוו"ן, וכוונת הרב ורצונו הוא לפסוק דין על-פי תורת-אמת מבלי להתחשב במציאותו האישית ובישות שלו - וגם אם לשם כך עליו לחזור בו מדברים שאמר יום קודם או אפילו כמחצית השעה לפני כן, כאשר מתברר לו שהדברים לא תאמו את הדין - הרי במקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא ו"רצון יראיו יעשה", הנה מכיוון שעניין זה נוגע למעשה בפועל יש לו סייעתא דשמיא שיוכל לפסוק ולכוון כפי האמת, ומצד זה סומכים על רב.

כאן המשיך הרבי:

וכידוע המעשה עם ה"נודע ביהודה", בבואו לכהן כרב בפראג, שהיתה עיר מלאה חכמים וסופרים. היה גדול מרובם, והיו כאלה שחשבו עצמם שהם גדולים ממנו וביקשו לקנטרו בהלכה. הציגו לפניו כמה זכמה שאלות, ועל כולם השיב כדבעי. מלבד שאלה אחת שפסק באופן מסוים, בזמן שלכאורה הפסק-דין היה צריך להיות באופן אחר. כשנשאל הנודע-ביהודה כיצד אירע שהשיב שלא כהוגן, השיב:

בטוחני שהשאלה לא היתה שאלה הנוגעת למעשה בפועל, אלא 'שאלה' שהמציאו. וביאר, שאם השאלה היתה נוגעת לפועל היתה לו סייעתא דשמיא, שיוכל לכוון ולפסוק לפי האמת. מה שאין

טרם מלאו לו שנות ארבעים בשנת "זאת חוק" התורה" לפרט-קטן, שנת תקי"ד, הוזמן הגאון רבי יחזקאל לנדא, ה'נודע ביהודה', לכהן פאר כרב ואב"ד קהילת פראג עיר הבירה של מדינת בוהמיה (צ'כיה), על מקומו של רבם הקודם הגאון רבי דוד אופנהיים זצ"ל (שנפטר כשבע שנים קודם לכן, בשנת תצ"ז).

"עיר ואם בישראל" היתה פראג, כאשר נעתר הרב לנדא לבקשת ראשי הקהילה, והוכתר לרבה בראשית שנת "שיר"ה" לפ"ק תקט"ו.

על ראשית דרכו בהנהגה, וניסיונות אחדים להצר את צעדיו סיפר הרבי לפחות בחמש הזדמנויות; כשלפעמים הזכיר במפורש את מקום כהונתו הקודמת (יאמפאלא).

"וכידוע המעשה עם ה'נודע ביהודה'"

בהתוועדות ש"פ שלח תשל"ד (שיחות קודש תשל"ד כרך ב' עמ' 205) הסביר הרבי כיצד ניתן לסמוך על פסק-דין של רב, כאשר אינו אלא בשר-ודם, בעת שמדובר בדיני תורתנו הקדושה שהם "תורת אמת".

אלא, הסביר הרבי מכיוון ש"לא יאונה לצדיק

יתברך בידי הרב, שכן מה אשם היהודי שזקוק לדעת חוות־דעת מעשית. לא כן בנוגע לכבודו של הרב - אין בשמים חיוב להתאמץ לכבוד הרב.

פסק דין של רב זוכה להסכמת הקב"ה

כ"ק האדמו"ר מסדיגורא שליט"א ביקר פעמיים ב'יחידות' אצל הרבי. בשתי ההזדמנויות, הן בביקור הראשון בר' תמוז תש"מ ('בצל החכמה' עמ' 102) והן בשני, בט"ו טבת תשד"מ (שם עמ' 241 ואילך), סיפר לו הרבי אותו סיפור עם ה'נודע ביהודה'. בכל אחת מההזדמנויות הללו הוסיף הרבי אי אלו פרטים עליהם נצביע: בשניהם הדגיש הרבי את חשיבות פסקי־דין של רב, כאשר בראשונה ציין כי פסקי־דין רבני מקבל תוקף של משה רבינו, שהרי הרב הוא סמוך איש מפי איש עד משה (ראה מסכת ראש השנה כה, א במשנה; ועוד).

עוד הוסיף הרבי את דברי הרמב"ן בנימוק הדין בעדים זוממין שאם "הרגו - אין נהרגין" - ש"לא ייתן ה' השופטים הצדיקים העומדים לפניו לשפוך דם נקי, כי המשפט לאלקים הוא ובקרב אלקים ישפוט... מעלה גדולה בשופטי ישראל וההבטחה שהקב"ה מסכים עליהם ועמהם בדבר המשפט" (רמב"ן על הפסוק שופטים יט, ט. וראה גם כסף משנה לרמב"ם הלכות עדות פרק כ' הלכה ב).

ביחידות השנייה ציין את מאמר חז"ל "איני מבקש כו' אלא לפי כחן" (בהקשר לכוח המוענק לרב), וכן את הציווי "לא תסור" שבעלי־בתים צריכים לפסקי־דין של הרב.

בראשונה ציין הרבי שהמעשה אירע כ"שהגיע פעם לעיר שהיו בה הרבה לומדים שסבר שידיעותיהם בלימוד עולות על ידיעותיו", ובשנייה ציין לגבי העיר פראג שהיו בה הרבה לומדים בעלי "איפכא מסתברא".

שייכות הנודע ביהודה לבעל־שם־טוב

לנודע ביהודה היתה שייכות לבעל־שם טוב דלא

כן במה שאינו נוגע למעשה - איני אלא בשר ודם, ופסקתי כפי שיד שכלי מגעת ולא יותר, ולכן אירעה טעות.

בהזדמנות נוספת (יום שמחת תורה תשל"ו - 'שיחות קודש' תשל"ו כרך א' עמ' 119) סיפר הרבי סיפור זה כך:

פראג היתה עיר ואם בישראל ובה היו לומדים גדולים אשר היו סבורים שאין יאה לעיר כזו שיכהן במשרת הרבנות רב צעיר כל כך ("יכול הוא לכהן ביאמפעל - אך לא בפראג") והסדר היה אז - על דרך הלשון בש"ס (בבא קמא עה,א) שהיו מקפחים בהלכות - הרב (בראשית בחירתו למשרת רבנות) היה אומר דרשה בעמקות מלאה סברות וכו', היו בוחנים אותו, וכן היו שואלים אותו שאלות וכו'.

וכן נהגו בנודע ביהודה: שאלוהו שאלות שונות - והחליטו מראש שאם יענה על כולן כדבעי, טוב; ואם 'תפסוהו' בדבר שלא ישיב כדבעי, אזי יכריזו שהוא מתאים לכהן כרב בעיר אחרת, אך לא בפראג... עד אשר פעם אחת ה' סייע בידם [=כנראה שהמבחן היה בכמה ימים נפרדים] והם הצליחו להכשילו בתשובה.

הנודע ביהודה הסביר את פשר העובדה התמוהה שהצליחו להכשילו בדבר הלכה - שכנראה ה"שאלה" היתה תיאורטית ולא מעשית. כלומר: בעצם נדרש הסבר אין ניתן לצפות שבשר־זדם יפסוק בדיני תורה ("אפילו אם הוא רבה של פראג בעל ראש טוב") כאשר ישנה ירידת הדורות ("אם הראשונים בני מלאכים כו"? אלא - הסביר הנודע ביהודה - מכיוון שמינויו נעשה על־פי תורה, הרי "לא יאונה לצדיק כל אוון", ואז למרות שמצד שכלו (אנושי) אינו שייך לכוון לרצון העליון, הרי מצד הסיוע שיש לו מלמעלה בכוחו לפסוק כדי שלא להכשיל את ישראל, מה שאין כן כשהדבר נוגע לכבודו של הרב (כבודו של בשר־זדם)!!...

ואכן בדקו ומצאו שה"שאלה" לא היתה נוגעת למעשה בפועל.

בש"פ נשא י"ד סיוון תשל"ו (שם כרך ב' עמ' 330) חזר הרבי על הסיפור בקצרה אך חידד והרחיב בפרט האחרון:

כשהדברים נוגעים למעשה - מסייע השם

הרב מפראג (ה"נודע ביהודה") היה יחיד בדורו בהוראותיו, והיה ה' אתו שקלע אל השערה ולא החטיא את המטרה האמיתית בכל דבר אשר הורה, וגם על דבר התשובה הארוכה בסימן ע"ב, אם כי רבים מגאוני הדור חלקו עליו, אמנם באמת הדין היה אתו וכיוון להלכה ולמעשה. ובעניין גילוח בחולה המועד קיים בנפשו כדקיימא-לן ניחא ליה לחבר ליעבד איסורא זוטא ולא ליעביד איסורא רבא, וכדאמרו בסנהדרין ז' ע"א מוטב דליעבדו לעגלא כו".
 המשך - ברשימה הבאה בע"ה.

כאותן הסבורים שהוא חלק על שיטת הבעש"ט, כפי שכבר נתברר שאין הדברים נכונים
 כך קבע הרבי בהתוועדות יום שמחת תורה תשל"ו (שיחות קודש' תשל"ו כרך א' עמ' 118).
 ואכן בספר "מופת הדור" הובאה העדות הבאה:
 "בהיותי בלובלין סיפר לי הגאון הצדיק מוהר"ר שניאור זלמן זצ"ל האב-בית-דין דקהילת לובלין ששמע ממורו הגאון הקדוש מוה"ר מנחם מענדל זי"ע מליובאוויטש בשם הגאון האלקי הרב בעל השו"ע ותניא שאמר לו כדברים האלה:

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'
 ישירות הביתה באמצעות הדואר
מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
 'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

"איזהו חכם - הלומד מכל אדם"

בן זומא אומר: איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר: מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. איזהו גיבור? הכובש את יצרו, שנאמר: טוב ארך אפים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר. איזהו עשיר? השמח בחלקו, שנאמר: יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך; אשריך בעולם־הזה וטוב לך לעולם־הבא. איזהו מכובד? המכבד את הבריות, שנאמר: כי מכבדי אכבד ובוזי ייקלו (פרק ד, משנה א)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

בן זומא - לפי שלא האריך ימים, ולא נסמך שייקרא רבי, היו קורין אותו על שם אביו, וכן בן עזאי ושניהם שמש שמעון. איזהו חכם - הכי קאמר, איזהו חכם שראוי שיתהלל בחכמתו? הלומד מכל אדם, ואף־על־פי שהוא קטן ממנו. שכיוון שאינו חס על כבודו ולומד מן הקטנים, ניכרים הדברים שחכמתו היא לשם שמים ולא להתייהר ולהתפאר בה. שנאמר מכל מלמדי השכלתי - וסיפא דקרא, "כי עדותיך שיחה לי", כלומר, הייתי לומד תורה מכל מלמדי ואפילו מן הקטנים ממני ולא הייתי חושש לכבודי, כי עדותיך שיחה לי שכל כונתי היתה לשמים בלבד.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

מכל מלמדי השכלתי - הלימוד מכל אדם מוסיף לא רק בחכמה ("איזהו חכם"), אלא גם בכוח המשכיל ("השכלתי"), שהוא שורש ומקור השכל.
 כי עדותיך - במסירת עדות לא נוגע מעמדו ומצבו של העד, כי אם תוכן דבריו, ואף כאן: יש ללמוד מכל אדם, יהיה מי שיחיה.
 שיחה לי - הלימוד יכול וצריך להיות גם משיחה בעלמא, על־דרך מאמר רז"ל, "שיחת חולין של תלמידי־חכמים צריכה לימוד", ודוגמתו בכל יהודי, שהוא בבחינת "תלמיד חכם", ככתוב "וכל בניך לימודי ה'".

(שבת־קודש פרשת קרח תשמ"ח. התוועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 554 - בלתי מוגה)

* * *

הפירוש ד"איזהו חכם" הוא - "שראוי שיתהלל בחכמתו". ויש לדקדק בזה: הרי מקרא מלא דיבר הכתוב, "אל יתהלל חכם בחכמתו גו' הגיבור בגבורתו גו' עשיר בעושרו"? והביאור: הפסוק ממשיך "כי אם בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי", כלומר: כשהמטרה היא "השכל וידוע אותי", אזי "יתהלל המתהלל" גם במעלות דחכמה גבורה ועושר, שכן כל עניינם אינו אלא למען "השכל וידוע אותי". ואף כאן: "איזהו חכם, שראוי שיתהלל בחכמתו", שכן כל מטרת החכמה היא "השכל וידוע אותי".
 והדבר מודגש בסיום הכתוב - "כי עדותיך שיחה לי": תכלית החכמה ("מכל מלמדי השכלתי") אינה אלא בשביל "עדותיך", על־דרך "השכל וידוע אותי". ומזה מובן גם לגבי גבורה ועושר, שאינם אלא בשביל ענייני קדושה, תורה ומצוותיה, "עדותיך".

(שבת־קודש פרשת תבוא תשמ"ו. התוועדות תשמ"ו כרך ד, עמ' 384 - בלתי מוגה)

כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו

להרבות בשמחה!

ל"ג בעומר יום הסתלקותו של רשב"י הוא יום שמחתו, מצד גודל העילוי שנעשה אצלו בעת ההסתלקות, כאומרו "בחד קטירא אתקטרנא . . . ביה אחידא ביה להיטא ביה אתדבקת", ועד ש"לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים כו" (חיים עד העולם).

ולא עוד אלא, שרשב"י ציווה שישמחו ביום זה, היינו ששמחתו של רשב"י פעלה גם אצל (כל העומדים סביבו, ועל אחת כמה וכמה אצל) תלמידיו, ואצל כל בני־ישראל עד סוף כל הדורות - שמחה גלויה, שזוהי הנהגה מיוחדת שלא מצינו דוגמתה אפילו בהסתלקותו של משה רבינו, ועל אחת כמה וכמה אצל שאר תנאים ואמוראים.

...ולכן יש להשתדל שביום ל"ג בעומר ירכו כל בני־ישראל בכל מקום שהם בענייני שמחה, הן בנוגע לאנשים והן בנוגע לנשים (בנפרד, בתכלית הצניעות כמוכז), והן בנוגע לטף.

(התוועדות תשמו"ח חלק ג, עמ' 310-311)

השתתפות בתהלוכות

..ובמיוחד - בנוגע לילדי־ישראל, כידוע במנהגי־ישראל אודות פעולות מיוחדות עם ילדי־ישראל בל"ג בעומר, וכמדובר כמה פעמים בשנים שלפני זה, וגם בשנה זו, אודות עריכת "תהלוכות" של ילדי־ישראל בסיסמה "יחד כל ילדי־ישראל" - כלשון הכתוב "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", כידוע הקשר והשייכות של פסוק זה לרשב"י.

(שם)

אהבת־ישראל

טעם השמחה בל"ג בעומר עוד לפני הסתלקות רשב"י - אהבת־ישראל: טעם ההנהגה בקו היפך השמחה במשך ל"ב הימים שלפני ל"ג בעומר, הוא - מפני שבימים אלו מתו תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה. ...לפי ערך גודל מעלתם כו' - הרי ביחד עם שלימות העבודה בקו המיוחד לכל אחד ואחד בפני עצמו, היו צריכים לנהוג כבוד זה בזה בתכלית השלימות, היינו שכל אחד ואחד יקבל גם מקו העבודה של חברו,

על דרך מאמר רז"ל "הרבה קיבלתי מרבתי ומחבירי יותר מרבתי".
ושלימות זו - לנהוג כבוד זה בזה - היתה אצל רשב"י, שהיה מחמשת תלמידיו הגדולים של רבי עקיבא.

(שם, עמ' 311-312)

לימוד התורה – שאין לו בעולם מלבדה

בעמדנו בל"ג בעומר, יום ההילולא דרשב"י - צריך כל אחד ואחד לקבל החלטות טובות גם בענייני העבודה המיוחדים לרשב"י [. . .]:
להוסיף בלימוד התורה באופן של "תורתו אומנותו", היינו שבאותה שעה (שישים דקות, שלושים דקות, או אפילו שמונה-עשרה דקות) שלומד תורה יהיה במעמד ומצב של "תורתו אומנותו", שבשעה זו אין בעולמו שום דבר מלבד לימוד התורה, ושום דבר שבעולם אינו תופס מקום אצלו שיפסיק מלימוד תורתו של הקב"ה - "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו".
ומה טוב - להוסיף גם בלימוד תורתו של רשב"י, כולל ובמיוחד - פנימיות התורה . . . כך שכל אחד יכול לבחור וללמוד "במקום שלבו חפץ", לאו דווקא לימוד הזהר ותיקוני זהר, אלא גם בכל חלקי התורה, ובמיוחד - תלמוד בבלי...

בכל דרכיך

להוסיף בעבודה של "בכל דרכיך דעהו", היינו לא רק "כל מעשיך יהיו לשם שמים", אלא גם "בכל דרכיך דעהו", מכיוון שכל מציאותו, ובמילא כל פרטי ענייניו במשך כל היום כולו, חדורים בעניין "דעהו".

(שם, עמ' 313-314)

עלייה למירון לשייכים..

מזה מובן גם כן המענה על שאלתם בהנוגע לל"ג בעומר, אשר פשוט ופשיטא שהשייכים לזה צריכים לסדר נסיעה למירון, ובלי נדר אשתתף במידה מסויימת בהוצאות הכרוכות בהעניין...

(אגרות-קודש כרך יג עמ' נ)

מנהגי ארץ-ישראל

בארץ-ישראל נוהגים . . . לערוך את גזיזת השערות הראשונות לילדים בני שלוש שנים - בל"ג בעומר, יום ההילולא דרשב"י, על הציון שלו במירון, וקוראים לילדים אלה "חתנים דרשב"י".

(תורת-מנחם - התוועדות' ה'תשט"ו כרך י"ד עמ' 67)

ידוע שגם בדורות שלפנינו (ובוודאי נוהגים כן עד היום הזה) נהגו ודייקו יהודי צפת עיר הקודש - הדריים בסמיכות מקום למירון (נוסף על אלה הבאים ממקומות יישוב רחוקים) וגם הם היו נוהגים להתאסף בצפת ומשם היו עולים כולם יחדיו למירון)) - לעלות ולהשתטח על ציונו של רשב"י ביום ל"ג בעומר, ומתחיל מליל ל"ג בעומר שבו נוהגים להדליק מדורות של אש (בזמן שניכר האור דמדורת האש - בלילה דווקא) לכבודו של רשב"י שהאיר את העולם על-ידי הגילוי אור דפנימיות התורה.

(ספר-השיחות תש"נ, כרך ב עמ' 460)

"מהימים טובים המצויינים"

ראו מופתים

ידוע שאדמו"ר האמצעי היה נוהג בל"ג בעומר לצאת לשרדה, והיו רואים אז הרכה מופתים בנוגע לנשים עקרות שעל-ידי ברכתו נפקדו בכנים זכרים חסידים. בשאר זמנים שהיו באים אליו לבקש ברכה על ילדים, היה נוהג לשלוח לאחיו ר' חיים אברהם, ור' חיים אברהם היה לובש הכובע (או ה"שטריימל") וכו', מה שאין כן בל"ג בעומר, בצאתו לשרדה, היה בעצמו מקבל הבקשות ומברך בכנים זכרים חסידים.

(תורת מנחם - התוועדויות' השי"ת (א) ע' 60)

על הציון נמצא גם רשב"י

בנוסח התפילות שאומרים בעת ההליכה על האוהל - כפי שנרפס ב"מענה לשון" - אומרים: "בזכות התנאים והאמוראים . . . אשר איתן מושבם, ובזכות הצדיקים הקבורים במקום הזה". ומזה משמע, שבציון של צדיק נמצאים גם שאר צדיקים, תנאים ואמוראים וכו', כולל ובמיוחד (בשייכות לל"ג בעומר) רשב"י. ולכן, הנני להציע, שמחר, ביום ל"ג בעומר, יום ההילולא דרשב"י - יום שמחתו, שמחה הכי גדולה, כמו שמחת נישואין, הילולא (דלא כיום הסתלקותו של משה רבינו שיש שמתעניין בו) - ייסעו כולם על האוהל, ששם נמצא גם הרשב"י.

(תורת מנחם - התוועדויות' השי"ת (א) ע' 68)

רשב"י השפיע את הנסתר

[. . .] הנה רשב"י היתה נשמתו מבחינת אצילות עצמו מבלי הסתר בכלים דבריה, וכן תלמידי רבי עקיבא כולם היו בהם עיקר מקור התורה, כידוע שהתורה נשתכחה ועל-ידי תלמידי רבי עקיבא הוחזרה לישראל [. . .] שהמה המשפיעים תורה לכללות נשמות ישראל כו'.
אך הם המשפיעים בחינת גליא שבתורה, ורבי שמעון בן יוחאי היה המשפיע הנסתר, כי כל ימי חייו באומרו רזין דאורייתא היה ממשיך בחינת הסתום דבאורות דאצילות ש[נ]גנזו בתורה הנגלית בזה העולם. [. . .] אמנם לאחר הסתלקותו עשה סעודה בביתו בבחינת אצילות עצמו והיינו הילולא דרשב"י. . .

(תורת חיים, ח"א ע' רו"ח)

סעודה וחזרת דא"ה, ניגונים וריקודים..

סדר חגיגת ל"ג בעומר היה כנהוג מימי קדם לצאת חוץ לעיר, פעם אל הכיכר שלפני חצר האַנְאָרָאוּוע ופעם לשרדה המישור שבכפר אַחרעמָאוּאָ. [. . .] את מקום החגיגה היו מגבילים שכבוע — שבועיים מקודם [. . .] הזוכה בעריכת החגיגה היה מזמין את החסידים היושבים ואת האורחים הבאים, שיבואו אליו עוד ערב ל"ג בעומר, ואחר תפילת מנחה גדולה ביום ל"ג בעומר היה עורך סעודה גדולה בדגים ובשר שנמשכה עד תפילת ערבית. בשעת הסעודה היו חוזרים

מאמר דא"ח, מספרים סיפורי חסידים, מנגנים ורוקדים, ועל-פי רוב היו נעורים כל הלילה ומתפללים בהשכמה תפילה בצבור במתינות וגם באריכות, ובשעה האחת-עשרה היתה מוכנה סעודת חלב עם משקה יין-שרף לרוב, ומשעה השלישית בערך היו מחכים לביאתו של כ"ק אדמו"ר.

(ספר השיחות תש"ו-ה'ש"ת, הוספות ע' 410)

מופת בל"ג בעומר – בזכות בעל ההילולא

מורי הרשב"ץ סיפר אשר בשנת תר"ט היתה הפעם האחרונה לחגיגת חג ל"ג בעומר בשדה הקרוב להאנאָרָאָוּאָ, שבה השתתף כ"ק אדמו"ר [האמצעי].

בשנה ההיא חל ל"ג בעומר ביום החמישי. ביום הרביעי אחר תפילת שחרית הלכו כל האברכים היושבים ותלמידי הישיבה והאורחים, שבאו על שבת פרשת אחרי-קדושים העבר ונשארו עד אחר החג, והאורחים החדשים שבאו על ל"ג בעומר, לחסיד ר' שלמה על-פי הזמנתו לחוג את חג הל"ג בעומר כנהוג בכל שנה מאז התיישב כ"ק אדמו"ר - בשנת תקע"ד - בליובאוויטש.

הילולא וחינגא היה היום ההוא לנו, הזקנים ששיבה זרקה בהם רקדו בטליתים קטנים ואנחנו האברכים תלמידי הישיבה רקדנו כאילים, באוזניים נטויות ובפיות פתוחות הקשבנו לכל הגה היוצא מפי זקני החסידים.

בל"ג בעומר בשעה הרביעית לערך אחר חצות היום בא כ"ק אדמו"ר ויאמר מאמר חסידות ד"ה להבין עניין הכתר שהוא ממוצע בין אור אין סוף המאציל לנאצלים, והוא ביאור על המאמר שחורה אני שאמרו בשבת קודש פרשת אחרי-קדושים. ויתעכב כשלוש שעות.

טרם נוסעו ציווה לנגן את ניגון כ"ק רבינו אדמו"ר הזקן, ניגון בעל ארבעת הבבות הידוע. כ"ק אדמו"ר ישב בדביקות גדולה בעיניים עצומות ודמעות על לחיו וכשגמרו לנגן עמד מלא קומתו ויאמר: זכותו של בעל ההילולא יגן על כלל אחינו בני-ישראל ועל הכלל הפרטי.

כשגמר את דבריו אלה הנה מבלי שום הכנה התפרצה מלב כולנו קריאה עצומה "אמן". שחוק קל עבר על פני קדשו ויאמר: אמן כן יהי רצון.

כשנסע כ"ק אדמו"ר לביתו נתאספו זקני החסידים והרה"ח ר' הלל בראשם ויחזרו את המאמר אשר אמר הוד כ"ק אדמו"ר ויתפלאו על אשר ציווה כ"ק לנגן את ניגונו של כ"ק רבינו הזקן, וידאגו מאד על דברי כ"ק האחרונים.

- ביום השני אחר שבת קודש אמור, בא רוכב מהיר מעיר זיטאָמיר וביא מכתב מאת המדפיסים, אשר ביום השני באו מהמשטרה והבולשת ויחקרו אודות הדפסת ספר הלקוטי תורה, כמה אקסמפלרים [=עותקים] נדפסו ולאיזה ערים נשלחו, וכשתי מאות ושמונים אקסמפלרים שנמצאו עוד בבית הדפוס חתמה המשטרה בחותמה ויתנו צו להתייצב ביום הרביעי לפני הבולשת בעיר קיוב.

חיש מהר נתפשטה השמועה בעיר, וכ"ק בני כ"ק אדמו"ר באו אליו לשמוע את הדבר כמו שהוא, כי בשעה אחת כבר הספיקו בני העיר לספר גוזמאות ושקרים בנדון זה. בו ביום לעת ערב שמענו בשם הרב החסיד הרב אשר סופר בשם כ"ק מהרי"ל, אשר כ"ק אדמו"ר אמר לו ולאחיו כ"ק הרש"ז - כי בת דינא בטל דינא.

ביום החמישי לעת ערב בא רוכב מהיר מקיוב, ובידו מכתב מאת הגביר דאָברי כי ביום הרביעי כשהתייצב הרב שפירא המדפיס מזיטאָמיר לפני הבולשת בקיוב דברו אתו קשות ויאסרוהו, וביום החמישי בוקר הובא לפני החוקר ואחר החקירה הושב למאסר ובו ביום לעת ערב חופשה ניתנה לו, ולמחרתו ביום השישי כתבה הבולשת דקיוב לבולשת בזיטאָמיר להסיר החותמות מספר לקוטי תורה, והעניין מסודר.

(ספר השיחות תש"ו-ה'ש"ת, הוספות עמ' 412-413)

חצי פסוק עם שם ה' / מחזות מרחוק

אמירת חצי פסוק עם שם ה'

בהתקשרות גיליון רע"ח עמ' 17 וגיליון תעא עמ' 14 נזכרה הוראת הרבי להרה"ח רי"ל שי' גרונר, שכיוון שאמירת פרקי אבות אינה תפילה אלא לימוד, אין לומר בהם חצי פסוק עם שם ה' כתיקונו (ומבאר שם, שקטע הזוהר 'כגונא' שלפני 'ברכו' בליל שבת קודש נחשב תפילה, ולכן אומרים בו את השמות כמות שהם, כמו שכתוב בספר המנהגים עמ' 27). ואגב, הנהגה זו, הרווחת בין האשכנזים, ש(רק) בפסוק שלם אפשר לומר את שם ה' (אף שבפסקי תשובות סי' רטו סק"י לא הביא דעה כזאת), מופיעה כדבר הפשוט (בלי קשר לפרקי אבות) ב'תורת מנחה - התוועדויות' תשר"מ (ח"א עמ' 317 ועמ' 368).

העירני אחד התמימים, שלכאורה לפי זה היינו צריכים להימנע מלומר את שם ה' כתיקונו גם בסדר הקרבנות שלפני תפילות שחרית ומנחה, הנאמר כלימוד תורה, משום ש'כל העוסק - כאילו הקריב' (שולחן ערוך אדמו"ר הוקן מהדורא-קמא סוף סימן א), וכפי שאנו אומרים ב'ריבון העולמים' שאחרי ענייני התמיד והקטורת: "שיהא שיח שפתותינו . . . כאילו . . . והקטרנו הקטורת בזמנה", בפסוק [מפני שהתורה אמרה]: "... כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", הנאמר בסוף הברייתא ד'פיטום הקטורת' - כיוון שזה רק חצי פסוק, המתחיל: "כל המנחה אשר תקריבו לה' גו'" (ויקרא ב,יא).

ובנוסף (הערת הרה"ח ר' דוד שי' קרץ): ב'שש זכירות', שגם אמירתן לכאורה אינה בגדר 'תפילה', יש שני חצאי פסוקים עם שם ה': א) "יום אשר עמדת לפני ה' א-לוקיך בחורב..." ב) "זכור אל תשכח את אשר הקצפת את ה' א-לוקיך במדבר..." ובפרט שבאמירתן "אין הכוונה לקריאת פסוק או פרשה, כי אם לזכירת עניין" (מענה שו"ת מהר"ם שיק סי' קכד על ההפסק בכגון דא באמצע פסוק, שהסכים עמו הרבי באגרות-קודש חי"ב ע' ג').

אמנם הא גופא צריך ביאור, מה טעם נקרא קטע הזוהר 'כגונא' על-ידי הרבי בשם תפילה. שמא מפני שנתבאר שם אופן הייחוד וההמשכה שע"י 'ברכו' דליל ש"ק, ונאמר כהכנה לזה. ואולי ניתן להביא דוגמא לזה ממה שכתב רבינו הזקן (בסימן מו סעיף ח) שאותן "פסוקים הרבה" שאומרים (לנוסח שהיה נהוג בכמה מקומות) קודם ברכת התורה, הנאמרת רק לפני פרשת התמיד, אין חוששין לאומרם בלא ברכה "הואיל ואומרים אותם דרך תחנונים ולא דרך לימוד וקריאה בתורה", אף שבפסוקים אלו נכללים גם פרשת העקידה, פרשת המן ועשרת הדיברות (כמבואר גם הטעם בשולחן ערוך רבינו מהדורא-קמא סי' א סעיף י', שני הראשונים גם במהדורא-בתרא שם סעי' ט). וצריך לומר שמה שבא לעורר ולהזכיר, אינו בהכרח לימוד. ואולי על דרך זה היא גם אמירת ההגדה-של-פסח (שכל עיקרה - אמירה או שבח ולא לימוד, ראה ביאור תיבת 'הגדה' בהגש"פ של הרבי) בשבת הגדול (כיוון ששבת זו היא "התחלת הגאולה והניסים", שולחן ערוך

רבינו סי' תל ובהגש"פ הנ"ל בתחילתה).

ובקשר לפסוקי וברייתא דמעשה הקטורת, הנה בספר שער הכולל (פי"ג סי"ב) האריך בזה, ומסיק שאמירת הקטורת שלפני שחרית אינה במקום הקרבת הקטורת אלא כסגולה והכנה לתפילה, לטהרה ולגרש החיצונים (ורק זו שאחרי התפילה היא במקום הקטורת עצמה). ולפי זה, לכאורה אין מקום לחשוש באמירת חצי פסוק בברייתא זו. אבל צריך עיון אם ביאורו מתאים לדברי הרבי (ליקוטי שיחות כרך יד עמ' 129 ואילך), שמבאר את עבודת הקטורת דכל השנה בכלל כטהרה מהרע וכו', עיין שם. מה שאין כן פרקי אבות - שעיקרם ללימוד, אף-על-פי שבפועל רק אומרים אותם, הורה הרבי שצריך ללמוד על-כל-פנים משנה אחת עם המפרשים וכו' כל אחד לפי ערכו (ראה ספר השיחות תנש"א ח"ב עמ' 596, 664 ועוד).

הרב יוסף שמחה גינזבורג, עומר

מחזות מרחוק אצל הבעש"ט

בגליון 713 הובא משיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, שכעין הנהגת הבעל-שם-טוב שהראה לתלמידיו דברים רחוקים מצינו אצל אלישע הנביא. ושאלו היכן מצינו זאת. ולדידי ברור, שהכוונה אודות המעשה ששלחו את חיילי ארם לקחת את אלישע בשבי, ונערו חשש ושאל 'איכה נעשה', 'ויתפלל אלישע ויאמר: ה' פקח נא את עיני ויראה, ויפקח ה' את עיני וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביבות אלישע' (מלכים-ב ו, יז) - הגם שאין מדובר שהראה דברים רחוקים במקום, מכל מקום הם רחוקים מן העין מחמת רוחניותם, ופעל אלישע שיראה תלמידו (משרתו) דברים אלו, ולא מצינו (כמדומה לי) בשאר נביאים פעולה מעין זו. ולמשל דניאל ראה את המראה לבדו וחבריו שהיו עמו לא ראו (דניאל י, ז), ומה שאלישע ראה בעליית אליהו השמימה (מלכים-ב ב, יב) - לא היה זה מפעולת הרב, אלא מגדולת התלמיד, כפשוט בפסוק¹.

ולהעיר בכלל, שאין מסופר בנ"ך אודות ראיית דברים גשמיים הרחוקים מן העין על-ידי הנביאים (אף שכפשוט זכו לזה), מלבד בנביאים הראשונים פעמים בודדות, כגון באחיה השילוני כשבא אליו אשת ירבעם (מלכים-א יד, ו), ובשמואל הנביא כשבא שאלו אליו לשאול על האתונות, ולכך נקרא 'הרואה' (שמואל-א פרק ט). מלבד אלישע, שאודותו מסופר בשופי בעניין זה (אצל אליהו רבו מצינו את כוחו לשלוט בטבע על-פי רצונו, מה שלא מצינו כמעט בשאר נביאים, ובאלישע בנוסף על הנ"ל שלקח "פי שנים ברוחו", מצינו פעמים רבות שמסופר על שגילה ראייתו, כגון המקומות שהסתתרו בהם חיילי ארם (שם ו, ט"ז), ביאת נעמן (שם ה, ט"ז), ריצת גיחזי (שם, פסוק כו), ביאת שליח יהורם המלך (שם ו, לב). (ויש דרך-אגב קווי דמיון רבים בין המסופר באלישע להמקובל בהנהגת הבעל-שם-טוב).

הרב שלום דובער פרידלנדר, ישיבת תומכי תמימים, ברינוא, צרפת

1 (אבל ראה רש"י ומצודות שם, שהעניין קשור לתוקף השפעת אליהו עליו - הנ"ל).

פרשת בחוקותי

אם בחוקותי תלכו (כו,ג)

שלוש משמעויות לתיבת "בחוקותי": (א) חוקה על-שכלית, (ב) עמל תורה (רש"י), (ג) מלשון חקיקה. ושלושתן קשורות זו בזו.
חוקה - על יהודי לעסוק בתורה מתוך קבלת-עול, בגלל שהקב"ה ציווהו ללומדה ולהבינה, ולא בגלל הטוב-טעם השכלי שבה.
עמל תורה - מי שעוסק בתורה בגלל ציווי הבורא מתייגע ועמל בה הרבה יותר מכפי רגילותו וטבעו (ואילו הלומד מחמת הנועם השכלי שבתורה אינו מתייגע אלא לפי מדת הנועם שמרגיש).
חקיקה - המתייגע בתורה מתאחד עמה עד שנהיה דבר אחד איתה, כאותיות החקוקות על האבן, שהן דבר אחד עם האבן.

(ליקוטי שיחות, כרך ג, עמ' 1012)

אם בחוקותי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם (כו,גזד)

מפרש הרב המגיד ממזריטש:
מסופר בגמרא (תענית כד) שרבי חנינא בן דוסא הלך פעם בדרך, והתחיל לרדת גשם. התפלל התנא ואמר: "כל העולם כולו בנחת וחנינא בצער?", ומיד פסק הגשם.
זהו שרמז הכתוב:
"אם בחוקותי תלכו" - אם תהיו כולכם צדיקים, אזי
"ונתתי גשמיכם בעיתם" - לא תועיל תפילת היחיד - שהוא צדיק - כנגד הרבים.

(אור-תורה עמ' מג)

ונתנה הארץ יבולה (כו,ד)

"ארץ" - מלשון רצון.
"ונתנה הארץ יבולה" - הרצונות הטובים בעבודת ה' אסור להם שיישארו בגדר רצון ובכוונה בלבד, אלא עליהם לתת את פירותיהם במעשה בפועל.

(ליקוטי דיבורים, כרך א, עמ' 511)

וזכרתי את בריתי יעקב... יצחק... אברהם (כו,מב)

רבי לוי-יצחק שניאורסון אמר פעם ליהודי שהיה נכדו של הרב הקדוש רבי זוסיא מאניפולי:
מדוע מוצאת התורה לנכון להזכיר בתוכחה את הייחוס וזכות האבות שלנו? אלא עצם הזכרת עובדת היותנו צאצאי אברהם, יצחק ויעקב - בהתחשב במעמדנו ומצבנו - זוהי תוכחה שאין לה גדולה ממנה.
והוסיף: אני אומר זאת לה, ומתכוון לעצמי (הר"ר לוי-יצחק היה בן אחר בן לכ"ק אדמו"ר הצמח-צדק).

(מפי השמועה)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת בחוקותי

י"ט באייר

בפסוק האחרון של הפרשה, המסיים את כל ספר ויקרא, נהוג לעמוד. רצוי שהקורא יפסיק קמעה לפני תחילת הפסוק, כדי שהציבור ישמע היטב את קריאת הפסוק. בסיום הספר⁴ אומר כל הציבור, ואחריו הקורא ואיתו גם העולה לתורה: "חוק חזק ונתחזק".⁵ יום התועדות.

"ב'שבת חזק' כדאי לקשר זאת [את סיום קריאת החומש] עם התועדות מיוחדת (בהוספה על התועדות שבכל שבת "להקהיל קהילות בכל

לעליית 'שלישי' (שבה קריאת התוכחה) עולה הבעל-קורא, ומעצמו (בלא שקוראים לו 'יעמוד...'), ומברך לפנייה ולאחריה¹. לאחר מכן - בדרך כלל מברכים אותו² בשמו, כרגיל. קוראים את פסוקי התוכחה בקול נמוך (חוץ מהפסוק "וזכרתי את בריתי" - כו, מב - הנקרא בקול רגיל), אך באופן שישמע הקהל היטב את הקריאה. בפסוק "ואף גם זאת" (כו, מד) חוזרים לקרוא בקול רגיל³.

1) ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד.

2) בעניין אמירת 'מי שבירך: העירני ח"א שבאג"ק (ח"ב עמ' שכו, שערי הל' ומנהג ח"א עמ' קפו) כתב הרבי "בעניין נוסח ה'מי שברך', הנה במקום שנוהגין לאומרו (כי כמדומה בלובאוויטש לא נהגו כן [א"ה]: אך ייתכן שלא נהגו כן רק כדי שלא להכביד על רבותינו, והרבי מזכיר זאת כאן רק כדי להסביר מדוע אין לו ידיעה ישירה בנושא) הנוסח היותר מדויק שראיתי הוא בסידור 'תורה אור'" [ראה שער-הכולל פרק כו ס"ה]. עד כמה שזוכרים, בנוכחות הרבי לא אמרו כלל 'מי שברך' לעולה לתורה (מלבד ליולדת ולרפואה שלימה), ובכלל אין רגילים לומר זאת בבית חיינו ובישיבות ת"ת אלא כשנדבו תרומה או כשיש צורך מיוחד לכבד מישהו, משא"כ בשאר מנייני חב"ד רגילים לברך כל עולה (העירוני מליקוטי לוי-יצחק, אג"ק עמ' רו, שהורה אודות עליית הרבי לתורה בשבת שלפני הנישואין "הנה אחר עלייתך לתורה יברכך במי שברך כו" ויאמרו בעבור שאביו ואמו (בשמותם ושמות אבותיהם) נדבו צדקה בעדו וציוו לברכו כו" אמנ"). ולהעיר, שרבותינו בדרך כלל לא היו מתערבים במנהגי ביהכ"נ (ראה אג"ק ח"ג עמ' קנד ועוד, 'התקשרות' גיליונות: תכח עמ' 19, תלד עמ' 19, תלט עמ' 17 וש"נ).

3) כן רגילים לנהוג, כדעת הפר"ח סי' תכח ס"ז, קיצור שו"ע סי' עח ס"ד ועוד, הובאו בס' 'בין פסח לשבועות' פ"ד סנ"ד ואילך, כמנהג האשכנזים, ולא כמובא שם מפע"ח ושער הכוונות

המאריז"ל קראו בקול רם כמנהג הספרדים.

ואכן הרה"ח ר' ישראל גורדון סיפר, שפעם - בשנים הראשונות לנשיאות הרבי - קרא את התוכחה בניגון כרגיל, והעיר רבינו (ע"י המזכיר הרה"ח ר"ל גורנר) מדוע האט זיך ישראל היינט צוזונגען ביי דעם (תוכחה)!: (=מדוע 'שורר' היום ישראל בקריאת התוכחה:!! - ס' 'לקט הליכות ומנהגי ש"ק' עמ' 74).

4) בס' 'פורים וחודש אדר' עמ' עב העיר, שיש למהר לסגור את הספר עם תום הקריאה, לפני אמירת 'חזק', כדי שלא יאמרו שגם תיבות 'חזק...! כתובות בתורה (ע"ד הטעם שסוגרים את הס'ת אחרי הקריאה, ולדין גם לפנייה וגם המברך מפנה פניו ממנו - מגילה לב, א ור"ן, שו"ע רמ"א ונו"כ קלט, ד. ס' המנהגים עמ' 13). אבל צ"ע אם יש מקום לטעם זה כאן, שהעולה אומר זאת עם הציבור - שאינו בסמוך לס'ת, ואין שומעין אותו, והקורא רק חוזר על מה שכבר נאמר לפניו. ואגב, לפי זה היו צריכים לפתוח שוב לאחר אמירת 'חזק' כדי לגעת ולנשק לברכה אחרונה. ולמעשה אין נוהגין בזה כלל.

5) ספר-המנהגים שם. לוח כולל-חב"ד. ודלא כמ"ש בס' שולחן-הקריאה פכ"א שהעולה לא יאמר 'חזק', מחשש הפסק. והטעם: "כי הוא [אמירת 'חזק'] שייך לקריאת הסיום (ראה שו"ע אדה"ז סי' קסז ס"ט). [ולא רק הקהל מברכו, אלא] גם הוא [העולה] אומר [זאת לקהל], כי נוסחא שלנו היא ונתחזק" - אג"ק ח"ד עמ' יד. וראה הנסמן ב'אוצר מנהגי חב"ד' ניסן-סיוון עמ' רפה, ובמדור זה ב'התקשרות' דאשתקד, גיליון תרכ"ו הערה 1.

6) ראה נוסחאות שונים באבודרהם, סדר קריאת התורה של שבת (במהדורת ירושלים תשכ"ג עמ' קעא), ברמ"א או"ח סו"ס קלט ובאורחות-חיים להרה"צ מספינקא שם, ועוד.

של התורה כולה בשמחת תורה)...⁷.
פרקי־אבות - פרק ד.

במשנה י"ח: "צדקת ה' עשה" אין אומרים את שם
ה' כמות־שהוא⁸.

(7) ספר־השיחות תש"נ ח"א עמ' 233.

(8) כיוון שהוא רק חצי פסוק - כנהוג שאין אומרים שם ה'
בחצי־פסוק, ראה למשל התוועדויות תשד"מ ח"א עמ' 368
סו"ס יג.

שבת ושבת"), כהמנהג בכמה וכמה קהילות קדושות
בישראל שבשבת חזק מכינים הגבאים 'קידושא רבא',
ובוודאי יחזקו ויחדשו מנהג זה בכל המקומות - שבה
יוסיפו באמירת דברי תורה (וגם קבלת החלטות
טובות, להוסיף בלימוד התורה וקיום המצוות
בהידור), ויוסיפו בהשמחה ד'גמרה של תורה' (סיום
ספר שלם בתורה, על־דרך השמחה שעושים לגמרה

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש